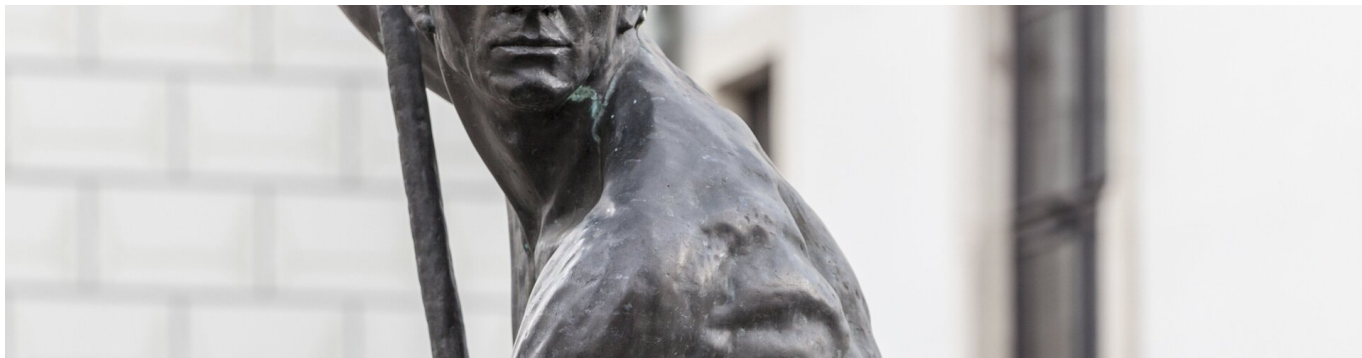

Mit o Aresie

- [Mit o Aresie](#)

Mit o Aresie

Ważne daty

458 p.n.e. – Wystawienie *Agamemnona* Ajschylosa

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

Źródło: online-skills, licencja: CC0.

II. W zakresie kompetencji kulturowych. Uczeń:

1. posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu mitologii greckiej i rzymskiej:

d) mity o wojnie trojańskiej i powrocie bohaterów spod Troi;

3. posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu historii literatury starożytnej:

a) literatura grecka: tragedia: wybrane dzieła Ajschylosa (Prometeusz skowany, Oresteja);

8. potrafi wskazać najważniejsze cechy charakterystyczne i poddać interpretacji uwzględniającej właściwy kontekst kulturowy następujące kluczowe zjawiska z zakresu mitologii greckiej i rzymskiej:

d) mity o wojnie trojańskiej i powrocie bohaterów spod Troi.

Nauczysz się

interpretować dzieła sztuki pochodzące lub odwołujące się do antyku;

konstruować wypowiedzi odnosząc się do zdobytej wiedzy na temat mitologii greckiej i rzymskiej;

wskazywać obecność kultury antyku w dzisiejszych czasach.

Hymn homerycki do Aresa

Hymn homerycki do Aresa

“ W hełmie złocistym, Aresie, siedzący na wozie, przemożny,
Hardy, zbrojny spiżem i tarczą, miał opiekunie,
W boju potężny, o twardej i nieustrudzonej prawicy,
Tarczo Olimpu i ojcie niosącej zwycięstwo Nike,
Mężów najsprawiedliwszych przywódco, podporo **Temidy**,

Berło dzierżący odwagi (...)

Usłysz mnie, ludzi stronniku, młodości dawco kwitnącej,

Ześlij z niebios na nasze żywoty łaskę łagodną

Tudzież moc Aresową, ażebym zdołał odpędzić

Kłeskę nielitościwą, co ponad mą głowę się zbiera (...)

Serca złą siłę powstrzymaj, gdyż ona mną niecznie kieruje

W bitwy zgiełkliwej zamęty. Wszak jesteś władny, o szczęsny,

Sprawić, bym w prawach łagodnych zażywał miłego pokoju,

Walki zaś nienawistnej i śmierci gwałtownej uniknął.

Źródło

Ćwiczenie 1

Zapisz jakie cechy Aresa są widoczne w hymnie?

1. Ares jako bóg o dwóch twarzach: obrońca w wojnie i niszczyciel

Autor nieznany, „Ares Ludovisi”, II w. n.e., Muzeum Narodowe w Rzymie, Włochy, wikipedia, Domena Publiczna

1. Rydwan Aresa

Rydwan Aresa, Luwr, www.theoi.com, domena publiczna

1. Ares wojownik - z włócznią i tarczą

Mural of a statue of Mars, in Pompei, www.wikimedia.org, domena publiczna

1. Ares i Afrodyta w otoczeniu swych dzieci

Ares i Artemida w otoczeniu swych dzieci, www.danybautista8.blogspot.com, domena publiczna

Polecenie 1

Wymień główne atrybuty Aresa/Marsa.

Ares Ludovisi

1. Rzeźba przedstawia boga wojny, Aresa, ukazanego jako młodego wojownika. Przedstawiony w konwencji nagości. W mitologii greckiej bóg wojny, syn Zeusa i Hery. Jeden z dwunastu bogów olimpijskich. W odróżnieniu od Ateny, która również jest greckim bóstwem wojny, nie patronuje on rzemiosłu wojennemu i sprawiedliwej walce, ale nikczemnościom związanym z wojną: konfliktowi, zniszczeniu i okrucieństwu. Jest patronem m.in. szpiegów, katów i bezwzględnych dowódców. Pozytywnym jednak aspektem był fakt, że to Ares nauczył ludzkość bezinteresownego bohaterstwa i prawdziwej odwagi. Miecz, tarcza i hełm to typowe atrybuty boga wojny.

Ćwiczenie 2

Hymn homerycki do Aresa nazywa boga tarczą.....

☐ bogów

☐ Olimpu

☐ ludzkości

☐ śmiertelnych

Ćwiczenie 3

Posąg Aresa Ludovisi zawdzięcza swą nazwę

☐ nazwisku rzeźbiarza

☐ miejscowości, gdzie został znaleziony

☐ jednemu z przydomków Aresa

☐ kolekcji, w której był przechowywany

Ćwiczenie 4

Hełm boga wojny opisany jest w Hymnie homeryckim do Aresa jako

☐ potężny

☐ złocisty

☐ niezniszczalny

☐ stalowy

Ćwiczenie 5

Hymn homerycki do Aresa nazywa boga ojcem

☐ Amora, boga zakochania

☐ Wojowników i wodzów

☐ Nike, bogini zwycięstwa

☐ Pothosa, bóstwa tęsknoty miłosnej

Ćwiczenie 6

Postać ukazana u stóp Aresa w rzeźbie Ares Ludovisi, to

Ajschylos, Agamemnon

Wskazówka

Krótkie wprowadzenie do tekstu:

- Ajschylos, żyjący w I połowie V w. p.n.e., był pierwszym z trójki wielkich ateńskich poetów tragicznych,
- tekst do przeczytania pochodzi z tragedii Ajschylosa *Agamemnon*, wchodzącej w skład jego trylogii tragicznej, *Oresteji*,
- tematem *Agamemnona* są dzieje tytułowego bohatera, króla i wodza Agamemnona oraz jego żony Klitajmestry, po powrocie Agamemnona do ojczystego miasta z wojny trojańskiej,
- kontekstem wydarzeń są okrucieństwa wojenne i ofiary wojny trojańskiej, z której właśnie wrócił król.

Śród rzezi, krwi

“ dzierży Ares szale wag

wymienny kram w rynku –

- dla wymiany ciał.

Ze stosów, spod **Ilionu** baszt

do domu matkom, żonom śle

proch, od gorzkich ciężki łez.

popiołem ludzkim srogi bóg

tyle już napełnił urn!

Źródło

Fragment Iliady

Wskazówka

Krótkie wprowadzenie do tekstu:

- Fragment pochodzi z *Iliady* Homera w przekładzie K. Jeżewskiej,
- wydarzenia: Ares właśnie powrócił z pola bitwy, gdzie został ranny, i przyszedł poskarżyć się na swój los ojcu, Dzeusowi.

“ Spojrzał złym okiem i tak rzekł Dzeus, co obłoki gromadzi:

„Siedząc tu, skarg swych zaniechaj! Zwodzisz i jednych, i drugich.

Jesteś mi wrogi najbardziej ze wszystkich bogów Olimpu,

miła ci bowiem jest zawsze niezgoda, bitwa i wojna.

Matki jest w tobie zawziętość i upór nieprzełamany,

Hery (...)

Obie boginie [Hera i Atena] do domu Dzeusa wielkiego wracały, (...)

które od mordów wstrzymały Aresa – zgubę śmiertelnych.

Źródło

Ćwiczenie 7

Zaznacz zdania prawdziwe.

- ☐ Dzeus uważa Aresa za swojego ulubieńca wśród bogów.
- ☐ We fragmencie Iliady Hera starała się powstrzymać Aresa przed walką, a Atena go do niej zachęcała.
- ☐ Ajschylos opisuje Aresa jako handlarza śmiercią i zniszczeniem.
- ☐ We fragmencie Iliady Zeus podkreśla z uznaniem, że Ares jest zawsze posłuszny swojej matce, Herze.
- ☐ We fragmencie tekstu Ajschylosa mowa jest o wojnie trojańskiej

Polecenie 2

Na podstawie wcześniej przeczytanych tekstów, wymień negatywne cechy Aresa, jako boga wojny.

Mitologia - fragment

„Wyruszający do boju wódz rzymski wołał: „Marsie, czuwaj!” To wezwanie wciągało jakby pod komendę legionów wiecznego wojownika, patrona wszystkich zwad i waśni. Był on dobrze znany Rzymianom od prapoczątków ich historii. Jako obrońca granic, był Mars jednocześnie stróżem pól i urodzajów. Składając mu ofiarę ze świni, owcy i wołu, rolnik modlił się doń w ten sposób: „Ojcze Marsie, błagam i proszę, byś dla mnie, dla mego domu i całej rodziny był zawsze dobry i życzliwy. Aby zjednać twą łaskę, dookoła mej roli, mej

ziemi, mego gruntu oprowadzam ulubione twoje zwierzęta ofiarne — świnie, owcę i wołu. Zachowaj nas od wszelkiej choroby, widzianej lub niewidzianej, od powietrza i głodu, i od wszelkiej szkody. Wszystkim płodom ziemi, zbożom i winnicom, i sadom użyż urodzaju. Strzeż pasterzy i bydła, a mnie, memu domowi i całej mojej rodzinie daj zdrowie i szczęście”. Kapłani Marsa nazywali się saliowie, czyli skoczowie. O ich pochodzeniu opowiadano taką legendę. Za panowania króla Numy wybuchła w Rzymie zaraza. Ludzie padali jak muchy. Pobożny król Numa wychodził co rano przed swój dom i wznosząc ręce ku niebu modlił się o zmiłowanie bogów. Pewnego dnia, gdy tak stał, pogrążony w modlitwie, spadła mu do rąk z nieba mała tarcza spiżowa i jednocześnie ozwał się z góry głos, który mówił, że państwo rzymskie tak długo trwać będzie i rosnąć w potęgę, jak długo tarczę tę zachowa wśród największych świętości. Wówczas król Numa, za radą boginki Egerii, która była jego powiernicą i doradczynią we wszystkich sprawach dotyczących religii — kazał sporządzić jeszcze jedenaście takich samych puklerzów. Pewien sprytny kowal wykonał jedenaście tarcz tak podobnych, że wśród nich sam Numa nie mógł poznać, która z nich jest ową prawdziwą, spadłą z nieba. Pieczę nad świętymi tarczami powierzył kolegium dwunastu kapłanów, zwanych saliami. Podczas świąt Marsa, w miesiącu marcu, saliowie, pod przewodnictwem kapłana Marsa (flamen Martialis), udawali się do mieszkania arcykapłana, gdzie przechowywano owe tarcze. Tam ubierali się w tuniki purpurowe i płaszcze ozdobione purpurą. Na głowie każdy miał hełm, przy boku miecz, na lewym ramieniu jeden z owych świętych puklerzów, a w prawej ręce trzymał włócznię. W tym stroju wychodzili saliowie na ulicę, poprzedzani przez fletnistów. Zachowując rytm muzyki, uderzali włóczniami w tarcze i dokoła ołtarzy bogów wykonywali prastary taniec wojenny. Jednocześnie śpiewali pieśni ku czci Janusa, Marsa, Jowisza i innych bogów, pieśni ułożone w tak starożytnej łacinie, że ich późniejsi Rzymianie prawie nie rozumieli. Najwspanialszą świątynią Marsa była ta, którą mu zbudował w Rzymie August pod wezwaniem: Mars Ultor (Mściciel) na pamiątkę ukarania zabójców Cezara. Świątynia stała na forum Augusta. W niewielkiej od niej odległości była stara świątynia Bellony, wojowniczej bogini, spowinowacanej z Marsem. ”

[Źródło](#)

1. Mars był ogólnoiwłoskim bogiem wojny. Jego pierwotnym wizerunkiem był fetysz w postaci włóczy. Wilk uchodził za święte zwierzę Marsa, a odkąd wilczyca wykarmiła bliźnięta Marsowe, Romulusa i Remusa — otoczono ród wilków czcią niemal religijną: wilk był na sztandarach wojskowych i w odlewanych z brązu figurach widziało się go pośród świątyń. A i dzisiaj, kto wchodzi na Kapitol, po lewej ręce od wielkich, szerokich schodów ujrzy bluszczem obrosłą klatkę, gdzie para wilków żyje, karmiona przez miasto, żalosnym wyciem dająca znać o swej tęsknocie za chłodnymi górami i ciemnym lasem.

Autor nieznany, „Rzeźba Marsa”, II w. n.e., Forum Nevry, Rzym, Włochy, , wikipedia, CC BY 3.0

Ćwiczenie 8

Podsumowanie:

- Rzymskie oblicze Aresa: bóg Mars i jego rola w Rzymie

Zadania otwarte

Polecenie 3

Odpowiedz na pytania w formie pisemnej.

1. Jaki był pierwotny symbol Marsa w Rzymie?
2. Kim byli Saliowie?
3. Jakie ofiary składano Marsowi?
4. Kto wybudował najważniejszą świątynię Marsa w Rzymie?
5. Z jakiej okazji została ta świątynia wzniesiona?
6. Którzy rzymscy herosi uchodzili za synów Marsa?
7. Jakie zwierzę Rzymianie uważali za szczególnie związane z bogiem wojny?

Polecenie 4

Korzystając z wiedzy uzyskanej w tej lekcji, napisz wypracowanie na 700 słów, na temat: Wojna i jej bóg w oczach starożytnych.

Słowniki

Słownik pojęć

Hymn

Uroczysta pieśń pochwalna, o apostroficznym charakterze, w starożytności komponowana ku czci bóstwa

Hymny homeryckie

Zbiór 35 greckich hymnów, przypisywanych dawniej Homerowi, w rzeczywistości powstałych między VIII w. p.n.e. a epoką hellenistyczną.

Temida

Grecka bogini sprawiedliwości

Ilion

Inna nazwa Troi

Słownik łacińsko - polski

Źródło: online skills, licencja: CC0.

Galeria dzieł sztuki

Autor nieznany, „Rzeźba Marsa”, II w. n.e., Forum Nevry, Rzym , Włochy , , wikipedia, CC BY 3.0

Bibliografia

Ajschylos, *Agamemnon*, przeł. S. Srebrny, Warszawa 1925.

Homer, *Iliada*, przeł. K. Jeżewska, Warszawa 2005.

Hymny homeryckie, tekst, przekład, wstęp i opracowanie W. Appel, Toruń 2001.

Jan Parandowski, *Mitologia: Wierzenia i podania Greków i Rzymian*, Warszawa, 1984